

- מאת אביגיל ינאי**
מאוזן:
- שנת ישרים? (3)
 - מחזאי שיצא מאשפתות, גדול כפולין מהיום והלאה (5,4)
 - ביום שאבן יספר (4)
- פיתרון תשבצות 2720**
5	1	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
- רשעים במוסד (4);
 - משה גבור? (3)
 - נשק בלה לקבוצ (6);
 - החומר טוב, אבל הבוי בגן (4,4);
 - שארן של משה (4);
 - סניף ויצ"ו אורייהודיה בדרך לחו"ל (4);
 - מופיע ברשומות ואצל אורי (4,4);
 - ערוך למצרית (5);
 - צחי חזר מהלם (3);
 - מצא את הברדלים בכפר שומי (4);
 - הקבוצ סתום (4);
 - גם טולסטוי היה סוכן הק"ג? ב אחרי הנתוח (ר,5);
 - סופר כסטוסקו (3).
- מאונך:**
- לואי וניל ארמסטרונג, כל אחד וטעמו עמו (3);
 - סיים מתחת לחופה (4);

אילו הייתי גרמני

(המשך מעמוד 22)

אני ניסיתי לנתח מצב שבו מתרחשת זועמה במקום מסויים, והאיני פורמצייה הזאת לא מגיעה לתושי בים, מפני שאסור היה לכתוב עליה, והדבר הזה מעמיד את האדם באותו מצב כמו הגרמני שאמר "לא ידעתי".

הדור השלישי

הוא מצוין

אתה אחד המומחים הגדולים בארץ לצברים. אי מרת בדרך שאתה, מסני שלא היית בעצם שיוך ועמדת דת מן הצד, היית מסוגל לרמי אות יותר ממי שהיה בסנים, בתוך המחנה. כיום, כשאתה בן 44 ויום אחד, איך היית מעריך את ילדיהיך ארץ בני דורנו?

אני לא נוטה להיכנס להכללות, כי כל הכללה לא תהיה מדוייקת. כוודאי שאני לא רוצה לעסוק בהגדרות. כתבתי שנים רבות מאוד על ילדיהארץ, על אספקטים שונים של תושביהארץ וילדיהארץ, אני חושב שצריכה להתקבל איוו שהיא תמונה מסדרהכל של הדברים שכתבתי. זה לא יהיה הוגן לנסות להגדיר בהגדרה יבשה דור שלם של כל מיני אנשים.

הנורא הוא שאנחנו, סוף-סוף, עם ככל העמים. זה מה שרצינו להיות במשך שנים רבות, ואת זה השגנו, לצערי הרב. למה לצערך?

זאת אומרת שיש לנו מנוולים, אנשים רעים ואנשים טובים, אני שים בלי שארירות ואנשים שחול מים מהטוב ביותר עד הגרוע ביותר. מבחינה זאת אנחנו עם ככל העמים. הנה, לעומת כל הדברים השחורים שאנחנו יכולים לראות, כפי שהם משתקפים בעיתונות היומית והשבועית, מופיע לך פתאום גם רבר ששמו שיח לוחמים, שהוא לעיתי התעורה המזועזעת המאלפת ביותר שקראתי על ילדיהארץ. נרמה לי שאין שום עם שיכול היה להקים דור של חיילים כאלה.

מאיזו בחינה, חיילים באי לה?
חיילים מתלבטים וישרים עם עצמם. הספר, כמובן, לא משקף את החתך של כל החיילים. זו קוילה ספציפית מאוד של בנימשקים, אבל זו קרוואור מעודדת מאוד, ואין ספק שבני הקיבוצים הם גורם בעל השפעה מכריעה בצבא. לכן זה כליך מעודד.

מישהו אמר על שיח לוחמים שכמו בתורשה, הדור השלישי, בדרך כלל, דומה לדור הראשון. ואני חושב שהדור השני של ילדיהארץ היה נאמת שונה מהדור הראשון. גם זה תהליך טבעי, מפני שרצו לגדל כאן עם "בריא", במראות, אנשים חסרריתסביכים שאין להם שום בעיות. ניסו עד כמה שי אפשר להתרחק ממה שנקרא יהודי "גלותי", שוב במרכאות, והדור השני של הצברים הגשימו את המאוויים הלאומיים האלה. והנה, כדור השלישי, צצו לנו שוב, במהדורה מודרנית לחלוטין, המתחבטים והנכוכים, הגנטינים והברברים, וזה יוצא מן הכלל. זה דבר חשוב מאוד. זה מעודד אותי. מפני שבניח לוחמים יש איך סוף של סימנישאלה. ונרמה לי

שזה הדבר הטוב ביותר שיכול היה לקרות. דור שמאמין רק בסימני קריאה, שלא שואל שאלות, הוא דור מסוכן. כרגע שאתה מצבי סיי מן-שאלה ליד סימןהקריאה, אתה לפחות נעצר וחושב: האם צריכים באמת להרוג? האם אין דרך אחרת? אולי יש דרך אחרת?

אני חושב שהתהליך של הצבת השאלה חשוב יותר מקביעת התשובה, בזכות המבוכה, בזכות הספקות.

אני רואה, דן, שהתהליך של עשיית השלום עם הערבים שלך, אחרי התהליך של התבוללות בקרב הצברים, הוא גם תוצאה של נבונות להציב סימנישאלה לגבי הצברים עצמם. בלומר: פעם כל מה שהיה צברי היה טוב, והיום מוכנים להטיל בזה ספק.

נכון. כדיוק כמו שפעם כל מה שהיה וקן היה רע, כל מה שהיה קשור לגולה, לשם, היה רע. אני חושב שהגיע הזמן לברוק את הרבים לגופם. כינויהגנאי הזה, "גלר תי", מקובל מאוד. אני חושב ש"הגיע הזמן לשאול אם באמת כל מה שהיה קשור לגולה היה רע."

הרומאן הזה הוא גם סימן דרך בדרכך שלך. כמה זמן לא כתבת ספרות?
ב-1950 פירסמתי ספר של סיי פורים קצרים, ארבעה וארבעה. מאו פירסמתי רק שני סיפורים, וגם זה רק בזמן האחרון, בשנתיים האחרונות.

אני לא מתכוונ

אם כן, מה המריץ אותך לחזור לספרות?
שום דבר. זה תהליך טבעי. לא החלטתי עכשיו לחזור לספרות. היה לי מה לומר, וניסיתי לומר את זה בצורה של רומאן. אני לא מת ייחס בזילווול לסאטירה ולהומור, שבהם עסקתי הרבה שנים. **אתה יודע, בוודאי, שיש דיעה בציבור שאתה מתי בזבז.**

אני לא יודע. אבל ספר לי על זה. מה פירושו של "מתכוונ"? **פירושו שאתה לא עושה את המכסימום שאתה יכול לעשות. למשל, בספרות.** מי שטוען ככה יוצא מתוך ההגנה שהספרות היא יותר חשובה מכל דרך-כתיבה אחרת. ואני לא מסכים.

אני מוכן להסכים לדבר אחד, שלגבי אדם העוסק בכתיבה — ואני לא משתמש בכונה במילה סופר, מפני שאני חושב שזוהו תואר שהחברה או ההיסטוריה צריכים להעניק לאדם שמלאכתו כתיבה — לגבי אדם העוסק בכתיבה, העיתונות היא אסון. כתבתי מדור שבועי במשך קרוב לעשר שנים, ואני חושב שלך לא הייתי כותב מדור שבועי, יכול מאוד להיות שהיה נכתב במשך הזמן הזה ספר. החוויות שהצטברו בי נפרטו למדורים שבועיים. לזה אני מוכן להסכים. אבל זוהי דילמה קבועה של אדם העוסק בכתיבה. להביע את דעתו באופן שוטף ומיידי על מה שמתרחש סביבו, ולקוות לתוצאות מיידיות, או לכתוב ספר מטווח ראייה מרוחק יותר, ולהתאור בסביבות ולקוות שיום אחד זה ישפיע בדרך כלשהי בצורה בלתי-אמצעית על אנשים?

למכירה: אוסף נדיר של גיליונות העולם הזה

לרצינים בלבד!

טלפון 03)5632473
17:30 עד 18:00